

SRBIJA NASTOJI DA HRVATSKA POVUČE TUŽBU ZA GENOCID

Author: [Goran Jungvirth](#)

Ali hrvatski predsjednik Stjepan Mesić kaže da o tome „nema ni govora“.

Mnoštvo srbijanskih medija izvestilo je ove sedmice o mogućnosti da Hrvatska povuče svoju tužbu za genocid protiv Beograda – tako da je to bolno pitanje ponovo vraćeno u središte pažnje, pri čemu je Zagreb požurio da objasni kako, uprkos nagoveštajima iz Srbije, trenutno ne razmatra povlačenje tužbe.

Medijska halabuka je započela kada je srbijanski dnevni list Večernje novosti 6. aprila objavio intervju sa hrvatskim predsjednikom Stjepanom Mesićem.

Mesić je bilatelarne odnose dvaju suseda opisao kao „veoma dobre“, dok je na pitanje o tome da li Hrvatska razmatra povlačenje tužbe protiv Srbije odgovorio da se „o tome raspravlja i mi ne znamo koja će odluka naposljetku biti [doneta]“.

Parnicu pred Međunarodnim sudom pravde (MSP) Hrvatska je protiv tadašnje Savezne Republike Jugoslavije (SRJ) – čiji je Srbija pravni nasljednik – pokrenula u julu 1999., pozivajući se na Konvenciju o sprečavanju i kažnjavanju genocida.

Zagreb optužuje Beograd za podsticaj i podršku pobuni hrvatskih Srba nakon što je Hrvatska 1991. proglasila nezavisnost od Jugoslavije, pri čemu je za četiri godine rata poginulo 10,000 ljudi i načinjena ogromna materijalna šteta.

Osim što se nada da će biti doneta međunarodno obavezujuća presuda o odgovornosti za rat, Zagreb potražuje i nadoknadu štete, a u slučaju da u svemu tome uspe, planira da ta sredstva dodeli fondovima preživelih i porodica žrtava.

Hrvatska je pažljivo pratila tok procesa koji je pred MSP-om pokrenula Bosna protiv Srbije, a po optužbi za genocid počinjen u bosanskom ratu, u periodu od 1992. do 1995. U presudi izrečenoj početkom 2007., sudije su Srbiju oslobodile direktne odgovornosti za genocid koji su počinile snage Republike Srpske. No, zaključile su i da Srbija nije sprečila genocid koje su počinile srpske snage, niti kaznila one koji su za njega odgovorni.

MSP se u novembru prošle godine proglasio nadležnim za procesuiranje tužbe Zagreba. Srbiji je dat rok do marta 2010. da odgovori na optužbe Hrvatske.

Ogorčena tom odlukom, Srbija je saopštila kako razmatra pokretanje protiv-tužbe pred MSP-om, i to zbog Operacije Oluja protiv pobunjenih Srba iz Krajine, koja je dovela do egzodusa srpskog stanovništva iz Hrvatske.

Najave beogradskih vlasti pozdravili su nacionalistički političari, a čini se da ona uživa i podršku javnosti, premda diplomate govore o tome kako se radi o kontraproduktivnom potezu, koji bi mogao dodatno da iskomplikuje nastojanje Srbije da se priključi Evropskoj Uniji.

Iako se on nije izjašnjavao o tome, Mesićevi komentari iz Večernjih novosti su u srbijanskoj štampi protumačeni kao znak da bi tužba mogla da bude povučena.

U štampi se ove sedmice citiraju reči srbijanskog premijera, Mirka Cvetkovića, koji je kazao da će, ukoliko Hrvatska bude povukla tužbu za genocid, Srbija odustati od pretnje da će pokrenuti kontra-tužbu.

„Moguće je da će na duži rok odnosi između dveju zemalja moći da budu normalizovani, i da će se jasno pokazati da smo kao susedi otklonili tu prepreku nasleđenu iz prošlosti“, rekao je on.

Odnosi između bivših jugoslovenskih republika su se tokom poslednje decenije poboljšali, uz samo jedan nedavni korak unazad, koji se desio onda kada je Srbija povukla svog ambasadora nakon što je Hrvatska priznala Kosovo – bivšu srpsku pokrajinu, koja je od prošle godine nezavisna.

Postoje neki sporovi koji traju još od ratnog perioda (1991-95.), a tiču se prava hrvatskih Srba, povratka srpskih izbeglica u Hrvatsku i povraćaja njihove imovine, kao i sudbine oko 1,000 Hrvata koji se još uvek vode kao nestali.

No, pitanje genocida se smatra najvećim bilateralnim problemom.

Nakon što je ove sedmice čuo reakcije Srba na svoj intervju, Mesić je pohitao da objasni svoje primedbe i odbaci bilo koju mogućnost da tužba bude uskoro povučena.

„O tome nema ni govora“, rekao je on novinarima u Zagrebu. „O tome se raspravljalo, ali [samo zato što je to] predložila srpska strana.“

Istovremeno, Crna Gora je – kao nekadašnji partner Srbije u krnjoj Jugoslaviji – sve bliža postizanju dogovora o nadoknadi štete koja je Hrvatskoj, uključujući i grad Dubrovnik, naneta vojnim napadima koji su sa njene teritorije pokrenuti 1991.

Predsednik crnogorskog parlamenta, Ranko Krivokapić, izjavio je 27. februara kako njegova zemlja neće morati da isplati pun iznos odštete Hrvatskoj. Umesto toga, dve će države – kako je rekao – postići bilateralni sporazum o „političkoj i moralnoj odgovornosti“ Crne Gore za zlodela.

Privučena novim poslovnim mogućnostima u manjoj jadranskoj republici, i odobrovoljena pomirljivim tonom Crne Gore, Hrvatska je tiho odustala od finansijske kompenzacije i traga za drugim rešenjima.

Iako javno ništa nije dogovoreno, zvaničnici su nagovestili da bi, umesto odštete u gotovini, Zagreb prihvatio i ideo u crnogorskim državnim kompanijama – unosnu dugoročnu investiciju koja će takođe osnažiti veze među susedima.

Profesor međunarodnog prava koji zastupa Hrvatsku u sporu sa Srbijom, Ivo Josipović, izjavio je ove sedmice za IWPR kako je „način na koji je pitanje reparacije rešavano u suštini politička stvar“.

„Da je Srbija pokazala istu onu spremnost da se stvari srede kao Crna Gora, Hrvatska je ne bi tužila“, dodao je Josipović.

Goran Jungvirth je obučeni izveštač IWPR-a iz Zagreba.

Location: Kosovo

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/srbija-nastoji-da-hrvatska-povuce-tuzbu-za>